Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 43, Aralık 2019, s. 551-565

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.39350>

Oktaç YİĞİT

İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yöneticiliği

Doktora Programı Öğrencisi, oktaç.yigit83@gmail.com

Doç. Dr. Eray YURTSEVEN

İstanbul Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Biyoistatistik Anabilim Dalı

REKREASYONEL SPORA İLİŞKİN DEĞİŞKENLERE GÖRE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERMEDE ÖZ SAYGI VE KARAR VERME STİLLERİNDEKİ FARKLILAŞMALARIN ARAŞTIRILMASI

Özet

Araştırmanın amacı rekreasyonel sporla ilişkili olan değişkenlere göre üniversite öğrencisi olan bireylerin karar vermede öz saygı ve karar verme stillerindeki farklılaşmaların araştırılmasıdır.

Araştırmanın örneklemini, evreni temsil ettiği varsayılan İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulunda 2017-2018 yıllarında öğrenim görmüş 77' si erkek, 69'u kadın toplam 146 birey oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. İlk kısımda demografik ve rekreasyonel sporla ilişki sorular yer alırken ikinci kısımda Mann ve ark. (1997) tarafından geliştirilen Deniz (2004) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Melbourne Karar Verme Ölçeği (MKVÖ I-II) yer almıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 24 programında istatistiki olarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda rekreasyonel spora katılım ve rekreasyonel spor türü tercihi parametrelerine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır ($p > 0,05$). Rekreasyonel spora katılım sıklığı parametresine göre ise karar vermede öz saygı, dikkatli,

kaçıngan ve erteleyici karar verme stillerinde istatistiki olarak anlamlı farklılaşma ($p<0,05$) olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Rekreasyonel Spor, Karar Verme.

AN INVESTIGATION OF THE DIFFERENTIATIONS IN SELF-ESTEEM IN DECISION MAKING AND DECISION MAKING STYLES OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO THE VARIABLES RELATED TO RECREATIONAL SPORTS

Abstract

The study aims to investigate the differentiations in self-esteem and decision-making styles of individuals who are university students according to the variables related to recreational sports.

The sample of the study consists of 146 individuals – 77 male and 69 female – who studied at Istanbul Kavram Vocational School in the years 2017-2018, which is assumed to represent the population of the research.

In this study, a questionnaire consisting of two parts was applied as a data collection tool. In the first part, there are questions related to demographics and recreational sports, while in the second part, there is the Melbourne Decision Making Questionnaire (MDMQ I-II), which was developed by Mann et al. (1997), of which the Turkish validity and reliability study was done by Deniz (2004). The data obtained as a result of the research were analyzed statistically in the SPSS 24 program.

As a result of the study, there was no statistically significant differentiation in self-esteem and decision-making styles in decision making according to the parameters of participation in recreational sports and preference of recreational sports type ($p> 0.05$). On the other hand, according to the frequency of recreational sport participation, a statistically significant differentiation ($p <0.05$) was observed in self-esteem, careful, avoidant and delayed decision making styles.

Keywords: Recreation, Recreational Sports, Decision Making

GİRİŞ

Son yıllarda rekreasyon ihtiyacının yükselmesiyle birlikte kamu ve özel kuruluşlar yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla fiziksel, mental, sosyal ve ihtiyaçları karşılamak için fırsatlar sağlamak zorunda kalmışlardır (Çay, 2015 s. 302). Rekreasyon bedeni ve zihni gerginlik ve halsizlikten arındıran bir aktivitedir. Belli bir işi veya performansı düzenli ve saatlerce yaptığınızda, bu fiziksel ve mental yorgunluk ve gerginlik oluşmasına neden olmaktadır. Rekreasyonel aktiviteler bizi yorgunluk hissinden kurtarıp, enerjimizi restore edip, neşe duygumuzu artırmaktadır (Gulam, 2016 s. 157).

Rekreasyon kelimesi son zamanlarda en sık kullanılan kelime olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok insan rekreasyon ve serbest zaman kelimelerini telaffuz etmektedir. Bu iki kavram birbirine yakın gibi gözükse de, farklı anlamlara sahiptirler. Bu durumda aklımıza ilk gelen soru rekreasyon nedir? Rekreasyon hakkında bilgi vermeden önce serbest zamana değinmenin doğru olduğu düşünülmektedir (Karaküçük, 2008, s. 23). Serbest zaman gündelik

işlerden arındırılmış bireyin kendi isteği doğrultusunda serbest zaman aktiviteleri için seçebileceği zaman dilimidir (Mackay, 2012; Hamid ve ark. 2016, s. 729). Rekreasyon için birçok tanımlama yapılmıştır (Çay, 2015 s. 302). Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir. Rekreasyon katılımcılar tarafından genellikle ya hemen tatmin sağlayacak ya da kişisel ve sosyal bir takım değerler elde etmesini sağlayacak, gönüllü olarak seçilmiş olan bir aktivite veya deneyimden oluşmaktadır (Kraus, 1966; Veal, 1992 s. 48). Gulam (2016, s. 157) rekreasyonu, bireylerin kendi istekleri doğrultusunda yaşamlarını geliştirmek için seçmiş oldukları serbest zaman aktiviteleri şeklinde tanımlamıştır. Başka bir tanımda rekreasyon, serbest zaman boyunca deneyim veya eğlence sağlayan bir aktivite olarak kabul edilebileceği gibi birde sosyal organizasyonlar için sosyal olarak organize edilmiş, sosyal bir yapı olarak da görülür (Grant ve Alan, 1990 s. 2). Torkildsen (2005, s.57) rekreasyonun en yaygın ve rekreasyon hizmet sağlayıcıları tarafından kabul edilmiş olan tanımını, bireylerin serbest zamanlarında katılmış oldukları tatmin sağlayan aktivitelerdir şeklinde ifade etmiştir. Rekreasyon faaliyetleri çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Katılım şekline göre; aktif, pasif, mekana göre; açık alan, kapalı alan, milliyete göre; ulusal, uluslararası, katılımcı sayısına göre; bireysel, grup, fonksiyona göre; ticari, estetik, sosyal, sağlık, fiziksel, sanatsal, kültürel, turistik olarak sınıflandırılabilir (Hazar, 2003; Karaküçük, 2008; Karaküçük ve Akgül, 2016; Öztürk, 2018 s.37).

Günümüzde rekreasyon kavramından bahsedildiğinde genel olarak insanların akıllarına büyük oranda fiziksel aktivite ağırlıklı sportif faaliyetler gelmektedir. Rekreasyonel spor aktiviteleri popülerleşen ve yaygınlaşan bir serbest zaman aktivitesi olarak rekreasyon alanının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (Şahin ve Kocabulut, 2014 s. 47). Rekreasyonel spor bireylerin özüne ve toplumsal kültüre uygun olarak günlük yaşamın monotonluğundan kurtulmak maksatlı katılmaktan keyif aldığı, sportif etkinlikler şeklinde tanımlanabilir (Kılbaş, 2010; Ayar, 2017 s. 24). Diğer bir tanımda rekreasyon aktiviteleri içerisinde temel olarak fiziksel egzersizlere ve çeşitli spor branşlarının rekreasyonel maksatlı kullanılmasına yönelik olan, rekreasyon faaliyetlerinin büyük bölümünü kapsayan türü şeklinde ifade edilmiştir (Chase, 1996; Şahin ve Kocabulut, 2014 s. 48). Rekreasyonel sporun temel dayanağını keşfetmek için, sağlık, serbest zaman, rekreasyon ve spor gibi dört önemli kavrama dikkat etmek gerekir. Bu kavramların her birinin toplum üzerinde sosyal, kültürel ve ekonomik bir etkisi vardır. Rekreasyonel spor fitness ve eğlence amacı içeren aktivitelerdir. Öğretici spor, resmi olmayan spor, bina içinde yapılan spor, bina dışı spor ve kulüp sporları olmak üzere bu alanı kapsayan beş programı içermektedir (Mull ve ark., 2013 s. 3, 11). Yapılacak olan aktivitelerin sayısı sınırsız ve yapılacak olan hareket formları oldukça geniştir. Bu tarz sporları bulabilmek için indoor ve outdoor spor aktivitelerini, yaz ve kış sporları hareket formlarıyla birlikte takip edebiliriz (Reves ve Biro, 2015 s.59). Rekreasyonel spor aktivitelerine katılan birçok insanın katılmış oldukları fiziksel aktivite türüne göre fiziksel fayda sağlayacağı açıktır. Spor türüne, yoğunluk seviyesine, fiziksel çabanın yoğunluğuna bağlı olarak bireyler çeşitli derecelerde fiziksel fayda sağlayabilirler. Genel olarak fiziksel aktivitenin sağlıklı yaşam tarzı ve sağlık üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu ve aynı zamanda mental ve sosyolojik faydalar sağladığı söylenebilir (Caplan, 1996 s. 6).

Sosyal, ekonomik, politik ve teknolojik olarak dünyamız önceki yıllara kıyasla çok daha karmaşık bir hale dönüşmektedir. Şu zamanlarda daha önceleri olmadığı kadar kurumların başarı ve başarısızlıklarında, sürdürülebilirlik ve karlılıklarında, sahip oldukları vizyonu ileri

taşımlarında, yönetsel kararların geniş kapsamlı etkileri vardır (Safi ve Burrell, 2007, s. 1). Karar verme risk ve zaman kısıtları içerisinde, mevcut bilgi ve birikim doğrultusunda, genellikle iki veya daha fazla alternatif arasında doğru seçimi bulmaktır ((Fotr and Švecová, 2010; Vrchota ve Švárová, 2015, s. 1073). Başka bir tanımda, karar verme olası alternatiflerin arasından en uygun seçimin yapılması şeklinde ifade edilmiştir (Mettas, 2011, s. 63). Parcon (2006, s.2) karar vermeyi alternatifler arasından birisini belirsizliği ve şüpheyi düşürmeyecek şekilde seçmemizi sağlayacak olan süreç şeklinde ifade etmiştir. Bireyler gündelik yaşamlarında her an kendilerini ilgilendiren bireysel kararlar vermektedirler. Bu şekliyle karar verme basit bir süreç gibi gözükse de kişinin zayıf ve güçlü yönlerini ortaya koyması nedeniyle önem arz etmektedir. Bu nedenle karar verme sürecini ve öğelerini anlamak gereklidir. Karar verme sürecindeki bireysel farklılıkların sebeplerinden biri de karar verme stilleridir (Deniz, 2002; Uğur, 2017, s. 1365). Birçok karar verme süreci öğeleri vardır. Fakat genel olarak onları Ansoff (1988; Sousa ve ark. 2015, s. 83)'un önermiş olduğu modele sığdırmak mümkündür. Bu modelin öğeleri şu şekildedir. (1) problemi veya fırsatı algılamak, (2) alternatiflerin oluşturulması, (3) seçeneklerin değerlendirilmesi ve (4) uygulamak için bir veya daha çok alternatifin seçilmesi. Dinklage (1967; Payne ve ark., 1993; Vural, 2013, s. 27) tarafından ortaya konan ve birçok araştırmacı tarafından üzerinde çalışılan karar verme stilleri şunlardır. "İç tepkisel karar vericiler, kaderci karar vericiler, boyun eğici karar vericiler, erteleyici karar vericiler, kararsız karar vericiler, mantıklı karar vericiler, donup kalarak karar vericiler, gerçekten kaçan karar vericiler, riske girmek istemeyen karar vericiler ve bağımsız karar vericilerdir".

Birçok sebepten ötürü spor alanı karar verme üzerine çalışmalar yapmak için önemli fırsatlar sunmaktadır. Sporda karar vermenin güncel kapsamı dahilinde farklı karar verme ajanları (Antrenörler, oyuncular, vb.), görevleri (oyun arama, top tahsisi, vb.) ve bağlamları (oyun sırasında, molalar boyunca, vb.) bulunmaktadır. Bu bize farklı çalışmalar incelemeler yapmak için olanak sağlamaktadır. Yukarıdaki faktörlerin her bir kombinasyonu karar vermeyi etkileyen önemli unsurlardır (Johnson, 2006, s. 632). Karar verme herhangi bir spor branşının temel unsurlarından birisidir. Özellikle voleybol, futbol, rugby ve basketbol gibi açık, hızlı ve dinamik takım sporlarında önemi daha da artmaktadır. Ulusal veya uluslararası seviyede bireysel veya takım spor karşılaşmalarında başarılı olabilmek için doğru karar verebilmek adına bütün başarı faktörlerini bilmek lazımdır (Kaya, 2014, s. 333). Sporda kararların kilit özellikleri, doğal, dinamik, bağlantılı (süreç içerisinde) ve değişkenlik olarak ifade edilebilir (Johnson, 2006, s. 632-633). Rasmussen (1993; Vural, 2013 s. 31) sporda bilişsel karar verme sürecini üç boyutlu olarak ortaya koymuştur. Bu süreçler "yetenek temelli (Skill base), kural temelli (ruled-base) ve bilgi temelli (knowled- base)" karar verme davranışlarıdır.

Bu araştırma kapsamında kuramsal olarak rekreasyon, rekreasyonel spor ve karar verme kavramları ve ilişkili alanlara yer verilmiştir. Araştırma İstanbul ilindeki üniversite öğrencileri sınırlandırılmıştır. Araştırmanın amacı rekreasyonel spor faaliyetlerine özgü olan değişkenlere göre üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinde farklılık olup, olmadığının araştırılmasıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı rekreasyonel sporla ilişkili olan değişkenlere göre üniversite öğrencisi olan bireylerin karar vermede öz saygı ve karar verme stillerindeki farklılaşmaların araştırılmasıdır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi, evreni temsil ettiği varsayılan İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulunda 2017-2018 yılları arasında eğitim görmüş, n=77'si erkek, n=69'u kadın toplam n=146 birey oluşturmaktadır. Örneklem araştırma esnasında okulda bulunan bütün öğrencilere ulaşılarak oluşturulmuş ve herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamıştır.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. İlk kısım, demografik ve rekreasyonel spora ilişkin 6 sorudan oluşturulmuştur. İkinci kısımda ise Mann ve ark. (1997) tarafından geliştirilen daha sonra Deniz (2004) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan, içeriğinde karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri sorularının yer aldığı, Melbourne Karar Verme Ölçeği (MKVÖ I-II) yer almıştır. Melbourne Karar Verme Ölçeği 3' lü likert yapıdan oluşan karar vermede öz saygı için 6 madde, karar verme stilleri için 22 maddenin yer aldığı bir ölçektir. Karar verme stillerinin 4 alt boyutu (dikkatli, kaçınan, erteleyici, panik) bulunmaktadır. MKVÖ I-II ölçeğini değerlendirmesi şu şekildedir. 3'lü likert yapıda ilk şık (doğru) 2 puan, ikinci şık (bazen doğru) 1 puan, üçüncü şık (doğru değil) 0 puan olarak değerlendirilir. Karar vermede öz saygı kısmında 2, 4, 6'ncı maddeler tersten puanlanır. Karar verme stilleri kısmında dikkatli karar verme stilini ölçmek için 2, 4, 6, 8, 12, 16' ncı maddeler, kaçınan karar verme stili için 3, 9, 11, 14, 17, 19'uncu maddeler, erteleyici karar verme stili için 5, 7, 10, 18, 21'inci maddeler, panik karar verme için ise 1, 13, 15, 20, 22' inci maddeler kullanılmıştır (Deniz, 2004).

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada 2 bölümden (1. Bölüm, demografik ve rekreasyonel spora ilişkin sorular, 2. bölüm MKVÖ I-II) oluşan veri toplama aracından elde edilen veriler SPSS 24 programında istatistiki olarak analiz edilmiştir. Demografik ve rekreasyonel spora ilişkin verilerin analizinde tanımlayıcı analizler kullanılmıştır. Verilerin nonparametrik dağılım gösterdiği ($p < 0,05$) tespit edildiğinden rekreasyonel spora ilişkin değişkenlere göre karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri arasındaki farklılaşmaların analizinde Mann- Whitney U ve Kruskal- Wallis H testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

H.1. Rekreasyonel spora katılım değişkenine göre üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı durumunda farklılaşma vardır.

H.2. Rekreasyonel spora katılım değişkenine göre üniversite öğrencilerinin dikkatli karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.3. Rekreasyonel spora katılım değişkenine göre üniversite öğrencilerinin kaçınan karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.4. Rekreasyonel spora katılım değişkenine göre üniversite öğrencilerinin erteleyici karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.5. Rekreasyonel spora katılım değişkenine göre üniversite öğrencilerinin panik karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.6. Rekreasyonel spora katılım sıklığı değişkenine göre üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı durumunda farklılaşma vardır.

H.7. Rekreasyonel spora katılım sıklığı değişkenine göre üniversite öğrencilerinin dikkatli karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.8. Rekreasyonel spora katılım sıklığı değişkenine göre üniversite öğrencilerinin kaçınan verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.9. Rekreasyonel spora katılım sıklığı değişkenine göre üniversite öğrencilerinin erteleyici karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.10. Rekreasyonel spora katılım sıklığı değişkenine göre üniversite öğrencilerinin panik karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.11. Rekreasyonel spor tercih türü değişkenine göre üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı durumunda farklılaşma vardır.

H.12. Rekreasyonel spor tercih türü değişkenine göre üniversite öğrencilerinin dikkatli karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.13. Rekreasyonel spor tercih türü değişkenine göre üniversite öğrencilerinin kaçınan verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.14. Rekreasyonel spor tercih türü değişkenine göre üniversite öğrencilerinin erteleyici karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

H.15. Rekreasyonel spor tercih türü değişkenine göre üniversite öğrencilerinin panik karar verme stillerinde farklılaşma vardır.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Dağılımlarının Frekans Analizi

Cinsiyet	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Erkek	77	52,7	52,7	52,7
Kadın	69	47,3	47,3	100
Toplam	146	100	100	

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılanların % 52,7 (n=77)' sinin erkek, % 47,3 (n=69)' nün kadın olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Yaş Dağılımlarının Frekans Analizi

Yaş	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
18 yaş ve altı	5	3,4	3,4	3,4
19-24 yaş	135	92,5	92,5	95,9
25-30 yaş	5	3,4	3,4	99,3
31 yaş ve üstü	1	0,7	0,7	100
Toplam	146	100	100	

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılanların % 3,4 (n=5)' nün 18 yaş ve altı, % 92,5 (n=135)' nin 19-24 yaş, % 3,4 (n=5)' nün 25-30 yaş ve % 0,7 (n=1)'sinin 31 yaş ve üstü yaş aralığında olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu Dağılımlarının Frekans Analizi

Eğitim Durumu	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Ön Lisans	131	89,7	89,7	89,7
Lisans	14	9,6	9,6	99,3
Lisans Üstü	1	0,7	0,7	100
Toplam	146	100	100	

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılanların % 89,7 (n=131)'sinin ön lisans, % 9,6 (n=14)'sının lisans, %0,7 (n=1)'sinin lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Rekreasyonel Spor Faaliyetlerine Katılım Durumu Dağılımlarının Frekans Analizi

R. S. F. Katılım	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Katılıyorum	126	86,3	86,3	86,3
Katılmıyorum	20	13,7	13,7	100
Toplam	146	100	100	

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılanların %86,3 (n=126)'nün rekreasyonel spor faaliyetlerine katılım gösterdikleri, % 13,7 (n=20)' sinin ise katılmadıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Rekreasyonel Spor Faaliyetlerine Katılım Sıklığı Dağılımlarının Frekans Analizi

R. S. F. Katılım Sıklığı	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Haftada 1	19	13	15,1	15,1
Haftada 2	17	11,6	13,5	28,6

Haftada 3 ve 63		43,2	50	78,6
Daha Fazla				
Ayda 1 ile 3 27		18,5	21,4	100
arası				
Toplam	126	86,3	100	
Sistem Kaybı	20	13,7		
Toplam	146	100		

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılıp rekreasyonel spor faaliyetlerine katılan n=126 bireyin % 15,1 (n=19)'i haftada 1, % 13,5 (n=17)'i haftada 2, % 50 (n=63)'si Haftada 3 ve daha fazla, %21,4 (n= 27)'ü ayda 1 ile 3 arası, rekreasyonel spor faaliyetlerine katılım gösterdikleri gözlemlenmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Rekreasyonel Spor Türü Tercihleri Dağılımlarının Frekans Analizi

R.S. Türü	f	%	Geçerli %	Yığılmalı %
Tercihi				
Bireysel Sporlar	66	45,2	52,4	52,4
Takım Sporları	60	41,1	47,6	100
Toplam	126	86,3	100	
Sistem Kaybı	20	13,7		
Toplam	146	100		

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılıp rekreasyonel spor faaliyetlerine katılan n=126 bireyin % 52,4 (n=66)'ü bireysel sporları, % 47,6 (n=60)'sında takım sporlarını tercih etmiş oldukları gözlemlenmektedir.

Tablo 7. Rekreasyonel Spora Katılım Durumuna Göre Karar Vermede Öz Saygı Ve Karar Verme Stillerindeki Farklılıkların Analizi (Mann-Whitney U Testi)

	R. S. Katılım	N	S.T.	S.O.	U	z	p
Karar Vermede Öz Saygı	Katılıyorum	126	75,01	9451,50	1069,50	-1,10	0,27
	Katılmıyorum	20	63,98	1279,50			
	Toplam	146					
Dikkatli Karar Verme Stili	Katılıyorum	126	72,97	9194,00	1193	-0,38	0,70
	Katılmıyorum	20	76,85	1537,00			
	Toplam	146					
Kaçıngan Karar	Katılıyorum	126	75,70	9538,00	983	-1,59	0,11
	Katılmıyorum	20	59,65	1193,00			

Verme Stili	Toplam	146					
Erteleyici Karar Verme Stili	Katılıyorum	126	72,10	9084,50	1083,50	-1,01	0,31
	Katılmıyorum	20	82,33	1646,50			
	Toplam	146					
Panik Karar Verme Stili	Katılıyorum	126	72,62	9150,00	1149	-0,63	0,52
	Katılmıyorum	20	79,05	1581,00			
	Toplam	146					

Tablo 7 incelendiğinde rekreasyonel spora katılan ve katılmayan bireyler arasında karar vermede özsaygı ($p=0,27$), dikkatli karar verme stili ($p=0,70$), kaçınan karar verme stili ($p=0,11$), erteleyici karar verme stili ($p=0,30$) ve panik karar verme stili ($p=0,52$) gibi değişkenler açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı ($p>0,05$) gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar H.1, H.2, H.3, H.4 ve H.5 geçerliliğini doğrulamamıştır.

Tablo 8. Rekreasyonel Spor Faaliyetlerine Katılım Sıklığına Göre Karar Vermede Öz Saygı Ve Karar Verme Stillerindeki Farklılıkların Analizi (Kruskal-Wallis Testi)

	R. S. Faa. Katılım Sıklığı	N	S.O.	Sd	X²	p
Karar Vermede Özsaygı	Haftada 1	19	65,79	3	10,40	0,01
	Haftada 2	17	68,18			
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	69,93			
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	43,94			
	Toplam	126				
Dikkatli Karar Verme Stili	Haftada 1	19	64,34		0,76	0,85
	Haftada 2	17	60,71	3		
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	65,84			
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	59,20			
	Toplam	126				
Kaçınan Karar Verme Stili	Haftada 1	19	77,79	3	6,33	0,09
	Haftada 2	17	55,76			
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	65,80			

	Ayda 1 ile 3 Arası	27	52,94			
	Toplam	126				
Erteleyici Karar Verme Stili	Haftada 1	19	89,42	3	13,36	0,00
	Haftada 2	17	53,71			
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	56,85			
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	66,94			
	Toplam	126				
Panik Karar Verme Stili	Haftada 1	19	73,89	3	8,07	0,04
	Haftada 2	17	41,85			
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	64,41			
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	67,69			
	Toplam	126				

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin rekreasyonel spor faaliyetlerine katılım sıklığı değişkenine göre karar vermede öz saygı ($p=0,01$), erteleyici karar verme stili ($p=0,00$) ve panik karar verme stili ($p=0,04$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma ($p<0,05$) olduğu gözlemlenmiştir. Dikkatli karar verme stili ($p=0,85$) ve kaçınan karar verme stili ($p=0,09$) anlamlı bir istatistiki farklılaşma gözlemlenmemiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlar, H.6, H.9 ve H.10'un geçerliliğini doğrularken, H.7 ve H.8'in geçerliliğini doğrulamamıştır.

Tablo 8.1. Rekreasyonel Spor Faaliyetlerine Katılım Sıklığına Göre İstatistiki Olarak Anlamlı Farklılaşma Tespit Edilen Değişkenlerin Analizi (Mann-Whitney U Testi)

	R. S. Faa. Katılım Sıklığı	N	S.T.	S.O.	U	z	p
Karar Vermede Özsaygı	Haftada 2	17	27,59	469,00	143	-2,12	0,03
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	19,30	521,00			
	Toplam	44					
Dikkatli Karar Verme Stili	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	51,29	3231,50	485	-3,28	0,00
	Ayda 1 ile 3 Arası	27	31,98	863,50			
	Toplam	90					

Erteleyici Karar Verme Stili	Haftada 1	19	23,29	442,50	70,50	-2,91	0,00
	Haftada 2	17	13,15	223,50			
	Toplam	36					
	Haftada 1	19	58,08	1103,50	283,50	-3,49	0,00
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	36,50	2299,50			
	Toplam	82					
Panik Karar Verme Stili	Haftada 1	19	22,74	432,00	81	-2,59	0,00
	Haftada 2	17	13,76	234,00			
	Toplam	36					
	Haftada 2	17	28,24	480,00	327	-2,49	0,01
	Haftada 3 ve Daha Fazla	63	43,81	2760,00			
	Toplam	80					

Tablo 8.1 incelendiğinde, rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 2 gün ve ayda 1 ile 3 gün arası katılan bireyler, karar vermede özsaygı parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 2 gün katılanlar lehine (S.T.= 27,59) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,03$, $p< 0,05$) gözlemlenmiştir. Rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 3 ve daha fazla gün ve ayda 1 ile 3 gün arası katılan bireyler, karar vermede özsaygı parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 3 ve daha fazla gün katılanlar lehine (S.T.= 51, 29) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,00$, $p< 0,05$) gözlemlenmektedir. Rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 1 gün ve haftada 2 gün arası katılan bireyler, erteleyici karar verme stili parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 1 gün katılanlar lehine (S.T.= 23,29) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,00$, $p< 0,05$) gözlemlenmektedir. Rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 1 gün ve haftada 3 ve daha fazla gün arası katılan bireyler, erteleyici karar verme stili parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 1 gün katılanlar lehine (S.T.= 58,08) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,00$, $p< 0,05$) gözlemlenmektedir. Rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 1 gün ve haftada 2 gün arası katılan bireyler, panik karar verme stili parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 1 gün katılanlar lehine (S.T.= 21,24) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,01$, $p< 0,05$) gözlemlenmektedir. Rekreasyonel spor faaliyetlerine haftada 2 gün ve haftada 3 ve daha fazla gün arası katılan bireyler, panik karar verme stili parametresine göre karşılaştırıldığında haftada 3 ve daha fazla gün katılanlar lehine (S.T.= 43,81) anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p= 0,00$, $p< 0,05$) gözlemlenmektedir.

Tablo 9. Rekreasyonel Spor Türü Tercihine Göre Karar Vermede Öz Saygı Ve Karar Verme Stillerindeki Farklılıkların Analizi (Mann-Whitney U Testi)

	R.S. Türü Tercihi	N	S.T.	S.O.	U	z	p
Karar Vermede Özsaygı	Bireysel Sporlar	66	58,33	3849,50	1638,50	-1,69	0,09
	Takım Sporları	60	69,19	4151,50			
	Toplam	126					
Dikkatli Karar Verme Stili	Bireysel Sporlar	66	61,18	4038,00	1827	-0,75	0,44
	Takım Sporları	60	66,05	3963,00			
	Toplam	126					
Kaçıngan Karar Verme Stili	Bireysel Sporlar	66	63,23	4173,00	1962	-0,08	0,92
	Takım Sporları	60	63,80	3828,00			
	Toplam	126					
Erteleyici Karar Verme Stili	Bireysel Sporlar	66	68,08	4493,00	1678	-1,48	0,13
	Takım Sporları	60	58,47	3508,00			
	Toplam	126					
Panik Karar Verme Stili	Bireysel Sporlar	66	63,61	4198,00	1973	-0,03	0,97
	Takım Sporları	60	63,38	3803,00			
	Toplam	126					

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılanların rekreasyonel bireysel sporlar ve takım sporlarına katılım durumlarına göre karar vermede öz saygı ($p=0,09$), dikkatli karar verme stili ($p=0,44$), kaçıngan karar verme stili ($p=0,92$), erteleyici karar verme stili ($p=0,13$) ve panik karar verme stili ($p=0,97$) parametrelerinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlar H.11, H.12, H.13, H.14 ve H.15'in geçerliliğini doğrulamamıştır.

SONUÇ

Araştırmanın karşılaştırmalı kısımlarında şu sonuçlar elde edilmiştir. Rekreasyonel spora katılan ve katılmayan bireyler arasında karar vermede özsaygı ($p=0,27$), dikkatli karar verme stili ($p=0,70$), kaçıngan karar verme stili ($p=0,11$), erteleyici karar verme stili ($p=0,30$) ve panik karar verme stili ($p=0,52$) gibi değişkenler açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı ($p>0,05$) gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre rekreasyonel spora katılım durumuna göre bireylerin karar vermede öz saygı, dikkatli, kaçıngan, erteleyici ve panik karar verme stillerinde farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Diğer bir sonuçta ise rekreasyonel bireysel sporlar ve takım sporlarına katılım durumlarına göre karar vermede öz saygı ($p=0,09$), dikkatli karar verme stili ($p=0,44$), kaçıngan karar verme stili ($p=0,92$), erteleyici karar verme stili ($p=0,13$) ve panik karar verme

stili ($p= 0,97$) parametrelerinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p> 0,05$). Bu sonuçlar dikkate alındığında rekreasyonel spor türü tercihinine göre üniversite öğrencilerinin, karar vermede öz saygı, dikkatli, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stillerinde farklılaşma olmadığı söylenebilir.

Son olarak araştırmaya katılan bireylerin rekreasyonel spor faaliyetlerine katılım sıklığı değişkenine göre karar vermede öz saygı ($p= 0,01$), erteleyici karar verme stili ($p=0,00$) ve panik karar verme stilinde ($p=0,04$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma ($p< 0,05$) olduğu gözlemlenmiştir. Dikkatli karar verme stili ($p= 0,85$) ve kaçınan karar verme stilinde ($p=0,09$) anlamlı bir istatistiki farklılaşma gözlemlenmemiştir ($p> 0,05$). Katılım sıklığına göre hafta 2 gün, haftada 3 ve daha fazla gün katılanlar ayda 1 ile 3 gün katılan bireylerden daha fazla karar vermede öz saygıya sahip oldukları görülmüştür. Katılım sıklığına göre hafta 2 gün, haftada 3 ve daha fazla gün katılanlar, haftada bir gün katılan bireylerden daha az erteleyici karar verme stiline sahip oldukları gözlemlenmiştir. Katılım sıklığına göre haftada 1 gün katılanlar haftada 2 gün katılanlara göre hafta 3 ve daha fazla gün katılanlar haftada 2 gün katılanlara göre daha fazla panik karar verme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.

Benzer çalışmalar şu şekildedir. Birol ve İnce (2016 s.68) yapmış oldukları çalışmadaki sonuçları şu şekilde ifade etmişlerdir. "Kişisel özelliklere göre karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri açısından sporcuların, aktif spor yapma ve spor türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur". Uğur (2017 s. 1367) ise çalışmasında spor yapma yılı (1 ile 3 yıl spor yapanların dikkatli karar verme stillerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.) ve yapmış oldukları spor branşı (takım sporu yapan bireylerin kaçınan ve erteleyici karar verme stili puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.) değişkenlerinde karar verme stillerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit etmiş, karar vermede öz saygı durumuna göre hiçbir değişkende anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmemiştir. Tekkurşun Demir ve ark. (2018 s. 176) araştırmalarında katılımcıların karar verme stilleri ve mental iyi oluşlarının spor yaşı ve sporcuların katılmış oldukları spor branşlara yönelik değişkenlere göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşmanın gözlemlenmediğini ifade etmişlerdir. Katman (2017 s. 82-84) tezinde katılımcıların aktif olarak spor yapma değişkenine göre karar vermede öz saygı ve karar verme stillerinde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını gözlemlemiştir.

Genel olarak araştırma sonucunda rekreasyonel spor katılım sıklığı arttıkça karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme stillerinin arttığı, erteleyici ve panik karar verme stillerinin azaldığı gözlemlendiğinde rekreasyonel spora katılımın karar vermede öz saygı ve karar verme stilleri açısından olumlu olacağı önerisi bu çalışma özelinde getirilmektedir. Çalışmanın tartışma kısmında farklı bulgulara rastlanması nedeniyle araştırmanın daha geniş örneklem grubu ile yapılmasının daha faydalı olacağı önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ansoff, H. I. (1988). *The New Corporate Strategy*, California: Wiley.
- Ayar, H. (2017). Fitness Ve Crossfit Merkezlerine Rekreatif Egzersiz Amaçlı Katılımda Etkili Olan Motivasyon Faktörlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya Üniversitesi.

- Birol, S.Ş. ve İnce, A. (2016). Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Katılan Öğrencilerin Karar Vermede Özsaygı Ve Karar Verme Stillerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Anadolu Spor Bilimleri Dergisi*, 1, 68-84.
- Caplan, A. (1996). *The Role of Recreational Sports in the Federal Prison System*. Thesis, Acadia University.
- Çay, R. D. (2015). Recreation and Urban Park Management. İçinde; (Ed. R. Efe, C. Bızzarri, İ. Cürebal and G. N. Nyusupova) *Environment and Ecology at the Beginning of 21st Century*, Sofya: St. Kliment Ohridski University Press. 302-312.
- Chase, A. (1996). *Recreation and leisure programming*. Dubuque, Iowa: Eddie Bowers Publishing.
- Deniz, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı, Karar Verme Stilleri Ve Problem Çözme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 4, 25-35. H
- Dinklage, L. B. (1967): *Adolescent Choice and Decision-Making, Monograph 2 A, Studies of Adolescents in Secondary Schools*. Cambridge: Harvard School of Education. Publications Office.
- Fotr, j. Ve Svecová, L. (2010). *Manažerské Rozhodování: Postupy, Metody A Nástroje*. 2. vyd. Praha: Ekopress.
- Grant, C ve Allan, L. (1990). Recreation, Leisure And Social Policy. *Report of the Royal Commission on Social Policy*, 4, 1-24.
- Gulam, A. (2016). Recreation- Need And Importance In Modern Society. *International Journal Of Physiology, Nutrition And Physical Education*, 1, 157-160.
- Hamid, N. H., Ahmad, A. R. ve Awang, M. M. (2016). The Effect Of Leisure Time Activities On Life Quality Of Youth In Malasia. *International Conference on Education and Regional Developmant*, 31 October & 1 November.
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon* (2. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Johnson, J. G. (2006). Cognitive Modeling Of Decision Making İn Sports. *Psychology of Sport and Exercise*, 7, 631–652.
- Karaküçük, S.(2008). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. ve Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon Rekreasyon ve Çevre*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Katman, M. (2017). *Meslek Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Öğrencilerin Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri İle Karar Verme Stillerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi.
- Kaya, A. (2014). Decision Making By Coaches And Athletes İn Sport. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 152, 333 – 338.
- Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme* (4.Baskı). Ankara: Gazi Kitapevi.

- Kraus, R. (1966). *Recreation Today: Program Planning and Leadership*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall.
- McKay, C. (2012). *The Psychological Benefits of Participation in Leisure Pursuits for Adolescents*. Tes Dr. Fal, University of New Hampshire.
- Mann, L., Burnett, P., Radford, M. Ve Ford S. (1997). The Melbourne Decision Making Questionnaire: An Instrument For Measuring Patterns For Coping With Decisional Conflict. *Journal Of Behavioral Decision Making*. 10, 1-19.
- Mettas, A. (2011). The Development of Decision-Making Skills. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 7, 63-73.
- Mull, R. F., Forrester, S. A. ve Barnes, M. L. (2013). *Recreational Sport Programming* (5. Edition), Urbana: Sagamore Publishing LLC.
- Öztürk, Y. (2018). Boş Zaman, Rekreasyon ve Turizm Kavramları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Bir Analizi, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1, 31- 42.
- Parcon, P. (2006). *Develop Your Decision Making Skills*. Miami; Business Summaries.
- Payne, W. J., Eric, J. J. ve James, R. B. (1993). *The Adaptive Decision Maker*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Reves, L. ve Biro, M. (2015). Physical Recreation. İçinde; (Ed. Reves, L.) *Recreation*, Eger: EKC Lıceum Press.
- Safi, A. ve Burrell, D. N. (2007). Developing Advanced Decision- Making Skills in International Leaders and Managers. *Vikalpa*, 32, 1-8.
- Souza, W. H., Porto, M. C. G., Marcantonio, M. İ. P., Takenouchi, P. I. ve Yu, A. S. O. (2015). Planning the Decision Making Process: A Multiple Case Study. *Engineering Management Research*. 4, 82-96.
- Şahin, İ. ve Kocabulut, Ö. (2014). Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Düzenli Katılımı Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of Recreation And Tourism Research*, 1, 46-67.
- Tekkurşun Demir, G., Namlı, S., Hazar, Z., Türkeli, A., ve Cicioğlu, İ. (2018). Bireysel ve takım sporcularının karar verme stilleri ve mental iyi oluş düzeyleri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13, 176-191.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management*. (5nd ed.) New York: Routledge.
- Uğur, O. A. (2017). Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Bazı Demografik Değişkenler Açısından Problem Çözme Becerileri Ve Karar Verme Stilleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10, 1363-1372.
- Veal, A. J. (1992). Definitions of Leisure and Recreation. *Australian Journal of Leisure and Recreation*, 2, 44-48.
- Vural, M. (2013). *Spor Genel Müdürlüğü Merkez Ve Taşra Teşkilatında Görev Yapan Spor Yöneticilerinin Düşünme Ve Karar Verme Stilllerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi.
- Vrchota, J. ve a Švárová, M. (2015). Comparison Of Decision-Making Skills Of Students And Managers. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 63, 1073–1077.